

Utkast till Lagrådsremiss

Fler tillfälliga åtgärder för att underlätta genomförandet av bolags- och föreningsstämmor

Utkastets huvudsakliga innehåll

I utkastet till lagrådsremiss föreslås det att det ska införas tillfälliga möjligheter för aktiebolag och ekonomiska föreningar att genomföra bolags- respektive föreningsstämmor helt utan fysiskt deltagande. Förslagen innebär att en stämma kan hållas antingen genom elektronisk uppkoppling i kombination med poströstning, eller genom att aktieägarna eller medlemmarna enbart deltar genom poströstning. Om stämman hålls med enbart poströstning, ska aktieägare och medlemmar kunna ta tillvara även sina övriga rättigheter per post.

Förslagen syftar till att motverka spridningen av det virus som orsakar covid-19 och underlätta för bolag och föreningar att genomföra stämmorna utan hälsorisker för aktieägare, medlemmar och andra. Förslagen kompletterar de regler som nyligen införts genom lagen (2020:198) om tillfälliga undantag för att underlätta genomförandet av bolags- och föreningsstämmor.

Förslagen omfattar även bl.a. bostadsrättsföreningar, kooperativa hyresrättsföreningar, bankaktiebolag, kreditmarknadsföretag och försäkringsföretag.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juni 2020.

Innehållsförteckning

1	Förslag till lag om ändring i lagen (2020:198) om tillfälliga undantag för att underlätta genomförandet av bolags- och föreningsstämmor	3
2	Ärendet och dess beredning	11
3	Det behövs fler åtgärder för att underlätta genomförandet av bolags- och föreningsstämmor	11
4	Digitala bolags- och föreningsstämmor i kombination med poströstning	13
5	Bolags- och föreningsstämmor med enbart poströstning	15
6	Andra företagsformer	18
7	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	20
8	Konsekvenser	20
9	Författningskommentar	21

1 Förslag till lag om ändring i lagen (2020:198) om tillfälliga undantag för att underlätta genomförandet av bolags- och föreningsstämmor

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2020:198) om tillfälliga undantag för att underlätta genomförandet av bolags- och föreningsstämmor

dels att 1 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas 19 nya paragrafer, 14–32 §§, och närmast före 14, 16, 18 och 25 §§ nya rubriker av följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 2 § ska lyda ”Insamling av fullmakter och frivillig poströstning i aktiebolag” och rubriken närmast före 4 § ska lyda ”Ombud och frivillig poströstning i andra företagsformer”.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Denna lag innehåller tillfälliga undantag från vissa bestämmelser om deltagande i bolagsstämmor, föreningsstämmor och sparbanksstämmor i följande lagar:

- aktiebolagslagen (2005:551),
- lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar,
- bostadsrättslagen (1991:614),
- lagen (2002:93) om kooperativ hyresrätt,
- lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter,
- sparbankslagen (1987:619), *och* – sparbankslagen (1987:619),
- lagen (1995:1570) om med- – lagen (1995:1570) om med-
lemsbanker. lemsbanker, *och*
– *lagen (2016:977) om kollektiv
förvaltning av upphovsrätt.*

Lagen syftar till att underlätta genomförandet av bolags-, förenings- och sparbanksstämmor på ett sådant sätt att risken för spridning av det virus som orsakar covid-19 minimeras.

Stämma genom elektronisk uppkoppling

Aktiebolag

14 §

Trots 7 kap. 15 § aktiebolagslagen (2005:551) och oavsett vad som anges i bolagsordningen, får styrelsen i ett aktiebolag inför en viss bolagsstämma besluta att stämman inte ska hållas på en viss ort utan enbart hållas genom elektronisk uppkoppling mellan aktieägarna.

Styrelsen får då också besluta att den som inte är aktieägare har rätt

att följa förhandlingarna vid stämman.

15 §

Om styrelsen beslutar enligt 14 § att en bolagsstämma ska hållas genom elektronisk uppkoppling mellan aktieägarna, ska aktieägarna också kunna utöva sin rösträtt per post i enlighet med 7 kap. 4 a § andra stycket aktiebolagslagen (2005:551).

Andra företagsformer

16 §

Trots 6 kap. 14 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar, 9 kap. 14 § bostadsrättslagen (1991:614) och 2 kap. 17 § lagen (2002:93) om kooperativ hyresrätt och oavsett vad som anges i stadgarna, får styrelsen i en förening som avses i de lagarna inför en viss föreningsstämma besluta att stämman inte ska hållas på en viss ort utan enbart hållas genom elektronisk uppkoppling mellan medlemmarna.

Styrelsen får då också besluta att den som inte är medlem har rätt att följa förhandlingarna vid stämman.

Första och andra styckena gäller även i fråga om fullmäktigemöten och fullmäktige.

17 §

Om styrelsen beslutar enligt 16 § att en föreningsstämma ska hållas genom elektronisk uppkoppling mellan medlemmarna, ska medlemmarna också kunna utöva sin rösträtt per post i enlighet med 6 kap. 6 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar.

Stämma med enbart poströstning i aktiebolag

18 §

Trots 7 kap. 2, 3 och 6 §§ aktiebolagslagen (2005:551) och oavsett vad som anges i bolagsordningen,

får styrelsen i ett aktiebolag inför en viss bolagsstämma besluta att aktieägarna inte ska ha rätt att närvara vid stämman personligen eller genom ombud och att den som inte är aktieägare inte ska ha rätt att närvara.

19 §

För en bolagsstämma som efter ett beslut enligt 18 § hålls utan närvaro av aktieägare, ombud och utomstående gäller bestämmelserna om bolagsstämma i aktiebolagslagen (2005:551) med de undantag och tillägg som följer av 20–24 §§.

20 §

Om en bolagsstämma hålls utan närvaro av aktieägare, ombud och utomstående enligt 18 §, ska aktieägarna före bolagsstämman kunna utöva sin rösträtt per post enligt 7 kap. 4 a § andra stycket aktiebolagslagen (2005:551). En poströst ska ha kommit in till bolaget senast den sista helgfria vardagen närmast före stämman.

21 §

Om en bolagsstämma hålls utan närvaro av aktieägare, ombud och utomstående enligt 18 §, ska en aktieägare lämna en begäran om upplysningar enligt 7 kap. 32 § aktiebolagslagen (2005:551) skriftligen till bolaget senast två veckor före bolagsstämman.

Styrelsen och den verkställande direktören ska lämna upplysningarna genom att hålla dem tillgängliga i skriftlig form hos bolaget för aktieägarna senast en vecka före stämman. Om bolaget har en webbplats ska upplysningarna dessutom hållas tillgängliga för aktieägarna på webbplatsen. Upplysningarna ska också inom samma tid skickas till den aktieägare som har begärt dem.

22 §

Om en bolagsstämma hålls utan närvaro av aktieägare, ombud och utomstående enligt 18 §, får följande ärenden behandlas vid stämman endast om ärendet har tagits upp i kallelsen till stämman:

1. ett förslag om att en minoritetsrevisor ska utses enligt 9 kap. 9 § eller 9 a § aktiebolagslagen (2005:551),

2. en begäran om att en auktoriserad revisor ska utses enligt 9 kap. 16 § aktiebolagslagen,

3. ett förslag om granskning genom särskild granskare enligt 10 kap. 21 § aktiebolagslagen, och

4. en begäran om vinstutdelning enligt 18 kap. 11 § aktiebolagslagen.

23 §

Om en bolagsstämma hålls utan närvaro av aktieägare, ombud och utomstående enligt 18 §, ska aktieägarna i det formulär som bolaget tillhandahåller för post-röstning ges möjlighet att ta ställning till om beslut i något eller några av ärendena i förslaget till dagordning ska anstå till en fortsatt bolagsstämma.

Ett beslut i ett ärende ska anstå till en fortsatt bolagsstämma om bolagsstämman beslutar om det eller om ägare till minst en tiondel av samtliga aktier i bolaget begär det. Då ska styrelsen, med den begränsning som följer av 7 kap. 14 § andra stycket andra meningen aktiebolagslagen (2005:551), fastställa tidpunkten för den fortsatta stämman.

Den fortsatta bolagsstämman får inte hållas utan närvaro av aktieägare, ombud och utomstående med tillämpning av 18 §.

24 §

Om en bolagsstämma hålls utan närvaro av aktieägare, ombud och utomstående enligt 18 §, ska bolaget för varje beslut, i stämmaprotokollet eller i en bilaga till protokollet, alltid redovisa

- 1. antalet röster för och mot förslaget till beslut,*
- 2. antalet röster som poströstande aktieägare har avstått från att avge,*
- 3. antalet aktier för vilka röster har avgetts, och*
- 4. den andel av aktiekapitalet som dessa röster representerar.*

Stämma med enbart poströstning i andra företagsformer

25 §

Trots 6 kap. 2, 4 och 8 §§ lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar, 9 kap. 14 § bostadsrättslagen (1991:614), 2 kap. 17 § lagen (2002:93) om kooperativ hyresrätt och 5 kap. 7 och 8 §§ lagen (2016:977) om kollektiv förvaltning av upphovsrätt och oavsett vad som anges i stadgarna, får styrelsen i en förening som avses i de lagarna inför en viss föreningsstämma besluta att medlemmarna inte ska ha rätt att närvara vid stämman personligen eller genom ombud och att den som inte är medlem inte ska ha rätt att närvara.

Första stycket gäller även i fråga om fullmäktigemöten och fullmäktige.

26 §

För en föreningsstämma som efter ett beslut enligt 25 § hålls utan närvaro av medlemmar, ombud och utomstående gäller bestämmelserna om föreningsstämma i lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar, bostadsrättslagen (1991:614), lagen (2002:93) om kooperativ hyresrätt och lagen (2016:977) om

*kollektiv förvaltning av upphovs-
rätt, med de undantag och tillägg
som följer av 27–31 §§.*

27 §

Om en föreningsstämma hålls utan närvaro av medlemmar, ombud och utomstående enligt 25 §, ska medlemmarna före föreningsstämman kunna utöva sin rösträtt per post enligt 6 kap. 6 § andra stycket lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar. En poströst ska ha kommit in till föreningen senast den sista helgfria vardagen närmast före stämman.

28 §

Om en föreningsstämma hålls utan närvaro av medlemmar, ombud och utomstående enligt 25 §, ska en medlem lämna en begäran om upplysningar enligt 6 kap. 29 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar skriftligen till föreningen senast två veckor före föreningsstämman.

Styrelsen och den verkställande direktören ska lämna upplysningarna genom att hålla dem tillgängliga i skriftlig form hos föreningen för medlemmarna senast en vecka före stämman. Om föreningen har en webbplats ska upplysningarna dessutom hållas tillgängliga för medlemmarna på webbplatsen. Upplysningarna ska också inom samma tid skickas till den medlem som har begärt dem.

29 §

Om en föreningsstämma hålls utan närvaro av medlemmar, ombud och utomstående enligt 25 §, får följande ärenden behandlas vid stämman endast om ärendet har tagits upp i kallelsen till stämman:

1. ett förslag om att en medrevisor ska utses enligt 8 kap. 9 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar,

2. en begäran om att en auktoriserad eller godkänd revisor ska utses enligt 8 kap. 16 § lagen om ekonomiska föreningar, och

3. ett förslag om granskning genom en särskild granskare enligt 9 kap. 1 § lagen om ekonomiska föreningar.

30 §

Om en föreningsstämma hålls utan närvaro av medlemmar, ombud och utomstående enligt 25 §, ska medlemmarna i det formulär som föreningen tillhandahåller för poströstning ges möjlighet att ta ställning till om beslut i något eller några av ärendena i kallelsen ska anstå till en fortsatt föreningsstämma.

Ett beslut i ett ärende ska anstå till en fortsatt föreningsstämma om föreningsstämman beslutar om det eller om minst en tiondel av samtliga röstberättigade i föreningen begär det. Då ska styrelsen, med den begränsning som följer av 6 kap. 13 § andra stycket lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar, fastställa tidpunkten för den fortsatta stämman.

Den fortsatta föreningsstämman får inte hållas utan närvaro av medlemmar, ombud och utomstående med tillämpning av 25 §.

31 §

Om en föreningsstämma hålls utan närvaro av medlemmar, ombud och utomstående enligt 25 §, ska föreningen för varje beslut, i stämmaprotokollet eller i en bilaga till protokollet, alltid redovisa

1. antalet röster för och mot förslaget till beslut, och

2. antalet röster som poströstande medlemmar har avstått från att avge.

32 §

Bestämmelserna i 25–31 §§ gäller även för ömsesidiga försäkringsbolag, försäkringsföreningar och tjänstepensionsföreningar. När det gäller ömsesidiga försäkringsbolag ska det som i de paragraferna sägs om stadgar avse bolagsordning, det som sägs om föreningsstämma avse bolagsstämma och det som sägs om medlemmar avse delägare.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2020.

2 Ärendet och dess beredning

Lagen (2020:198) om tillfälliga undantag för att underlätta genomförandet av bolags- och föreningsstämmor syftar till att underlätta genomförandet av stämmor på ett sådant sätt att risken för spridning av det virus som orsakar covid-19 minimeras (se 1 § och prop. 2019/20:143). Lagen, som trädde i kraft den 15 april 2020, underlättar för företag att använda sig av bl.a. insamling av fullmakter och poströstning vid en stämma.

I en skrivelse som gavs in till Justitiedepartementet den 30 mars 2020 föreslår Svenskt Näringsliv att det ska införas ytterligare möjligheter för företag att se till att stämmorna hålls utan fysiskt deltagande (dnr Ju2020/01296/L1). Förslagen går ut på att det ska bli möjligt för styrelsen att bestämma att enbart poströstning ska användas av dem som önskar utöva sin rösträtt vid stämman. På så sätt kan stämman hållas helt utan fysisk sammankomst.

Riksbyggen och Stockholms Kooperativa Bostadsförening (SKB) har lämnat in varsin skrivelse där de i huvudsak ställer sig bakom Svenskt Näringslivs förslag.

Detta utkast till lagrådsremiss har tagits fram i Justitiedepartementet. Förslagen motsvarar de som lämnas i de nämnda skrivelserna men det föreslås också att styrelsen ska kunna besluta att en stämma ska hållas helt digitalt i kombination med poströstning. Förslagen omfattar aktiebolag och ekonomiska föreningar, inklusive bostadsrättsföreningar och kooperativa hyresrättsföreningar, samt flera andra företagsformer, däribland företag på finansmarknaden.

3 Det behövs fler åtgärder för att underlätta genomförandet av bolags- och föreningsstämmor

Spridningen av det virus som orsakar covid-19 försvårar för aktieägare och föreningsmedlemmar att träffas och påverkar kraftigt möjligheten för bolag och föreningar att anordna stämmor. Mot den bakgrunden infördes lagen om tillfälliga undantag för att underlätta genomförandet av bolags- och föreningsstämmor. Lagen, som gäller till utgången av 2020, utökar möjligheterna till fullmaktsinsamling, poströstning och deltagande genom ombud vid bolags- och föreningsstämmor.

Regeringen har tidigare föreskrivit begränsningar i fråga om tillåtet antal deltagare vid allmänna sammankomster och offentliga tillställningar inom Sverige, se förordningen (2020:114) om förbud mot att hålla allmänna sammankomster och offentliga tillställningar. En bolags- eller föreningsstämma kan omfattas av förbudet mot allmänna sammankomster och offentliga tillställningar främst om den genomförs på ett sådant sätt att det s.k. allmänhetskravet i 2 kap. 1 § andra stycket ordningslagen (1993:1617) är uppfyllt. Det skulle t.ex. kunna handla om att stämman hålls öppen för

allmänheten. Både bolags- och föreningsstämmor torde dock i praktiken kunna genomföras på ett sådant sätt att de inte omfattas av förbudet.

Den tillfälliga lagen ger bolag och föreningar förutsättningar att genomföra stämmorna på ett ansvarsfullt sätt med ett begränsat fysiskt deltagande. Ytterst är det dock upp till aktieägarna och medlemmarna att avgöra om de vill utnyttja möjligheterna att delta genom ombud eller poströstning.

Den nya lagen infördes efter ett mycket snabbt lagstiftningsarbete. Det fanns i det sammanhanget inte tid att överväga andra åtgärder än de som ingår i den tillfälliga lagen. I propositionen uttalade regeringen dock att inte några åtgärder är uteslutna för att motverka smittspridning och skydda arbetstillfällena i svenska företag (se prop. 2019/20:143 s. 12).

I det rådande läget och med de utökade möjligheter som nu finns att utöva sina rättigheter på distans, är det troligen i de flesta bolag och föreningar endast ett mindre antal aktieägare eller medlemmar som insisterar på att närvara fysiskt vid stämman. Samtidigt innebär de nu gällande reglerna att bolag och föreningar måste anordna stämman med beaktande av att ett i vissa fall mycket stort antal personer har rätt att närvara. Det kan för många företag krävas omfattande arbetsinsatser för att hålla nere det fysiska deltagandet och kostsamma arrangemang för att minimera risken för smittspridning i stämmolokalen.

Mot den bakgrunden bör det vidtas ytterligare åtgärder för att underlätta genomförandet av bolags- och föreningsstämmor på ett sådant sätt att risken för smittspridning minimeras.

Ett alternativ som skulle kunna övervägas är att göra det möjligt att skjuta upp årsstämmorna till en tidpunkt då smittspridningen inte längre utgör ett hinder. Som nämns i prop. 2019/20:143 är en nackdel med en sådan lösning att det i dagsläget inte går att förutse när den tidpunkten infaller (s. 11). Det går därför inte att avgöra hur länge årsstämmorna skulle behöva skjutas upp. Vid årsstämmorna fattas dessutom beslut i flera viktiga frågor, som t.ex. fastställelse av resultat- och balansräkningar, vinstutdelning och ansvarsfrihet för styrelseledamöterna och den verkställande direktören.

Även frågor om val av styrelseledamöter och revisor behandlas ofta på årsstämmorna. Att skjuta upp en årsstämma riskerar bl.a. att leda till att vissa befattningshavare vars uppdrag har upphört inte kommer att kunna ersättas och att centrala funktioner i företaget kommer att vara obesatta under lång tid. En annan konsekvens av att skjuta upp årsstämmorna som Svenskt Näringsliv lyfter fram i sin skrivelse är att företag kan få sämre förutsättningar att beviljas nödvändiga krediter och att anskaffa nytt kapital genom emission, om de under lång tid står utan fastställda resultat- och balansräkningar för det föregående räkenskapsåret. Detta är särskilt problematiskt i det rådande ekonomiska läget.

En möjlighet att skjuta upp årsstämmorna framstår inte i nuläget som en ändamålsenlig åtgärd för att underlätta för företagen och motverka de ekonomiska konsekvenserna av smittspridningen. De åtgärder som vidtas bör i stället inriktas på att underlätta för bolag och föreningar att genomföra stämmorna inom gällande tidsfrister. Det sker lämpligast genom att göra det möjligt att hålla stämma helt utan fysiskt deltagande. En förutsättning är dock att minoritetsskyddet kan bibehållas i så stor utsträckning som möjligt.

4 Digitala bolags- och föreningsstämmor i kombination med poströstning

Förslag: Det ska införas en tillfällig möjlighet för styrelsen i ett aktiebolag att inför en viss bolagsstämma besluta att stämman inte ska hållas på en viss ort utan enbart genom elektronisk uppkoppling mellan aktieägarna. Inför en sådan digital stämma ska aktieägarna kunna utöva sin rösträtt genom poströstning.

Motsvarande tillfälliga regler ska införas för ekonomiska föreningar, inklusive bostadsrättsföreningar och kooperativa hyresrättsföreningar.

Skälen för förslaget

Att stämman måste hållas på en viss ort gör att helt digitala stämmor inte är tillåtna i dag

Bolagsstämman i ett aktiebolag ska som huvudregel hållas på den ort där styrelsen har sitt säte. I bolagsordningen får det dock bestämmas att stämman ska eller kan hållas på en annan angiven ort i Sverige. Om extraordinära omständigheter kräver det får bolagsstämman hållas på vilken ort som helst i Sverige eller utomlands (se 7 kap. 15 § aktiebolagslagen [2005:551]). Bestämmelsen anses innebära att stämman måste vara knuten till en viss plats, där aktieägarna kan infinna sig personligen. Eftersom det är en bestämmelse vars enda syfte är att skydda aktieägarna, kan den frångås om samtliga aktieägare medger det.

Även stämman i en ekonomisk förening ska som huvudregel hållas på den ort där styrelsen har sitt säte. I stadgarna får det dock bestämmas att stämman ska eller får hållas antingen på en annan angiven ort i Sverige, eller på en annan ort inom föreningens geografiska verksamhetsområde i Sverige som styrelsen bestämmer. I likhet med det som gäller för aktiebolag får stämman hållas på vilken ort som helst om extraordinära omständigheter kräver det (se 6 kap. 14 § lagen [2018:672] om ekonomiska föreningar).

Bestämmelserna om ort för stämman hindrar inte att aktieägarna eller medlemmarna ges möjlighet att delta i stämman från en annan plats med utnyttjande av t.ex. videoteknik. Av bestämmelserna anses emellertid följa att stämman också i sådana fall alltid måste ledas från den av lag och bolagsordning respektive stadgar utpekade stämmaplatsen (se prop. 2004/05:85 s. 303 och 2015/16:4 s. 239). Kravet på att stämman ska hållas på en viss ort får alltså till följd att stämman inte kan hållas enbart genom elektronisk uppkoppling mellan aktieägarna ("stämma online"), annat än om samtliga aktieägare eller medlemmar går med på det.

Minskat inflytande och tekniska problem är de främsta riskerna med helt digitala stämmor

En stämma som genomförs helt digitalt, dvs. utan möjlighet att delta fysiskt i stämmolokalen, riskerar att minska den enskilde aktieägarens eller medlemmens inflytande och insyn i bolaget respektive föreningen. Om stämman hålls på ett sådant sätt kan det bli svårare för den som inte har

tillräcklig teknikvana att utöva sin rösträtt och delta i överläggningarna på stämman. Stämmans funktion som diskussionsforum kan också minska, något som har särskild betydelse i föreningar.

Det finns även tekniska utmaningar. Den som deltar genom elektronisk uppkoppling riskerar att inte kunna delta i stämman och avge sin röst om det uppstår tekniska problem. Vidare förutsätter en digital stämma att den som deltar på distans har tillräckliga tekniska förutsättningar, som tillfredställande internetuppkoppling och uppdaterad hård- och mjukvara i sin dator eller smartphone.

Vid deltagande på distans från en lokal som inte bolaget eller föreningen tillhandahåller kan det dessutom vara svårt att kontrollera att inte också utomstående tar del av förhandlingarna vid stämman. För att deltagande på distans ska vara möjligt i dessa fall kan det därför krävas att även utomstående ges rätt att följa förhandlingarna vid stämman (se 7 kap. 6 § aktiebolagslagen och 6 kap. 8 § lagen om ekonomiska föreningar samt prop. 2004/05:85 s. 595 och 2015/16:4 s. 239 f.).

Helt digitala stämmor bör tillåtas, men bara i kombination med poströstning

Under den rådande situationen med spridning av det virus som orsakar covid-19 finns det starka skäl att begränsa det fysiska deltagandet vid bolags- och föreningsstämmor i så stor utsträckning som möjligt. Kravet på att stämman måste hållas på en viss ort bör därför tillfälligt slopas så att det blir möjligt att hålla helt digitala stämmor. Detta bör gälla för både aktiebolag och ekonomiska föreningar, däribland bostadsrättsföreningar och kooperativa hyresrättsföreningar.

Regleringen bör utformas på motsvarande sätt som de regler som redan gäller enligt lagen om tillfälliga undantag för att underlätta genomförandet av bolags- och föreningsstämmor. Det innebär att beslutet om att stämman ska hållas digitalt ska fattas av styrelsen. För att säkerställa aktieägarnas respektive medlemmarnas rätt att delta i beslutsfattandet bör det vara möjligt för dem att före stämman utöva sin rösträtt per post. På det sättet kan även de som inte vill eller kan delta genom elektronisk uppkoppling avge sina röster. Poströstningen bör genomföras enligt gällande regler i aktiebolagslagen och lagen om ekonomiska föreningar. Om aktieägarna eller medlemmarna är överens om det, kan bolaget respektive föreningen låta bli att anordna poströstning och genomföra stämman enbart genom elektronisk uppkoppling.

Om den digitala stämman inte kan genomföras på ett sådant sätt att utomstående inte får insyn i stämmoförhandlingarna, krävs det att ett beslut fattas om att öppna stämman även för andra än aktieägarna respektive medlemmarna. I den rådande situationen bör ett sådant beslut kunna fattas av styrelsen.

5 Bolags- och föreningsstämmor med enbart poströstning

Förslag: Det ska införas en tillfällig möjlighet för styrelsen i ett aktiebolag att inför en viss bolagsstämma besluta att stämman ska genomföras utan fysiskt sammanträde och att aktieägarna i stället får utöva sin rösträtt enbart genom poströstning.

Om styrelsen har beslutat att bolagsstämman ska genomföras med enbart poströstning, ska aktieägarna kunna ta tillvara även sina övriga rättigheter per post. Aktieägarna ska bl.a. ges möjlighet att ta ställning till om något eller några av ärendena på dagordningen ska bordläggas och behandlas vid ett senare tillfälle, som aktieägarna ska ha rätt att närvara vid. Bordläggning av ett ärende ska ske om stämman beslutar om det eller om ägare till minst en tiondel av samtliga aktier i bolaget begär det.

Motsvarande tillfälliga regler ska införas för ekonomiska föreningar, inklusive bostadsrättsföreningar och kooperativa hyresrättsföreningar.

Skälen för förslaget

Det är inte alltid möjligt att hålla stämman digitalt

Ett viktigt steg för att minska behovet av att hålla bolags- och föreningsstämmor med fysiska sammankomster är att möjliggöra att stämmorna kan hållas genom elektronisk uppkoppling mellan deltagarna. Det föreslås därför i avsnitt 4 att det ska införas en möjlighet att hålla stämmorna digitalt i kombination med en möjlighet till poströstning för de aktieägare eller medlemmar som inte kan eller vill använda sig av elektronisk uppkoppling. För många bolag och föreningar kan en sådan lösning antas vara den mest ändamålsenliga för att kunna genomföra stämman utan risk för smittspridning och med möjlighet för aktieägarna eller medlemmarna att utöva sina rättigheter.

Vissa bolag och föreningar, exempelvis sådana som har ett mycket stort antal aktieägare eller medlemmar, eller som har begränsade resurser, kan dock sakna förutsättningar att arrangera en digital stämma. Det är inte heller realistiskt att tro att de tekniska lösningar som krävs kommer att finnas tillgängliga för samtliga bolag och föreningar som under de närmaste månaderna kan ha behov av att genomföra stämman utan fysiskt deltagande.

Det bör bli möjligt att hålla en stämma med enbart poströstning

Enligt aktiebolagslagen förutsätter poströstning att bolaget har tagit in en särskild bestämmelse i bolagsordningen om att aktieägarna alltid får utöva sin rösträtt genom att poströsta eller att styrelsen anförtros att inför varje bolagsstämma ta ställning till om den möjligheten ska erbjudas aktieägarna (se 7 kap. 4 a § aktiebolagslagen). Om poströstning är tillåtet enligt bolagsordningen, står det aktieägaren fritt att välja om han eller hon vill använda denna möjlighet för att utöva sin rösträtt. Aktieägaren kan i

stället välja att delta personligen vid stämman. Motsvarande gäller för ekonomiska föreningar.

I praktiken har mycket få bolag och föreningar tagit in bestämmelser som möjliggör poströstning i sina bolagsordningar eller stadgar. Av den anledningen infördes lagen om tillfälliga undantag för att underlätta genomförandet av bolags- och föreningsstämmor, som bl.a. möjliggör poströstning även om det inte anges i bolagsordningen eller stadgarna, se bl.a. 3 och 5 §§. Som konstateras ovan (se avsnitt 3) innebär de nya reglerna emellertid inte någon garanti för att stämman verkligen kan genomföras utan fysiskt deltagande och det kan i vissa fall krävas stora ansträngningar av bolag och föreningar för att dels hålla nere det fysiska deltagandet, dels minimera smittspridningsrisken om ett stort antal deltagare trots allt skulle välja att närvara personligen.

Även om det nu införs en möjlighet att hålla bolags- och föreningsstämmor genom elektronisk uppkoppling kommer den möjligheten i praktiken inte att vara tillräcklig för att möta behoven hos samtliga de bolag och föreningar vars årsstämmor måste hållas inom de närmaste månaderna. Möjligheten till stämmor genom elektronisk uppkoppling behöver därför kompletteras med en möjlighet för styrelsen i ett aktiebolag eller en ekonomisk förening att införa en viss bolags- eller föreningsstämma besluta att stämman ska genomföras utan fysiskt sammanträde och att aktieägarna respektive medlemmarna i stället får utöva sin rösträtt enbart genom poströstning.

Aktieägarna och medlemmarna ska ha möjlighet att ta tillvara sina rättigheter

Att inskränka aktieägarnas och medlemmarnas rätt att delta i stämman är ett stort ingrepp i grundläggande associationsrättsliga principer. Det är en åtgärd som inte hade varit tänkbar under normala omständigheter och som bara kan vidtas om det kan säkerställas att aktieägarna respektive medlemmarna har tillräckligt goda möjligheter att ta tillvara sina rättigheter även utan rätten att delta i stämman.

Stämman är bolagets respektive föreningens högsta beslutande organ och beslutar bl.a. i viktiga frågor om företagets organisation. Exempelvis är det stämman som beslutar om att tillsätta eller avsätta styrelseledamöter, om ändringar i bolagsordning och stadgar, om fastställande av resultat- och balansräkningar och om dispositioner med anledning av uppkommen vinst eller förlust.

Stämman är en sammankomst där aktieägarna respektive medlemmarna kan utöva sina förvaltningsrättigheter och diskutera frågor med företagsledningen. Aktieägarna och medlemmarna har under normala omständigheter en närmast ovillkorlig rätt att närvara personligen, att yttra sig och att rösta. De har också rätt att utöva sin rätt vid stämman genom ombud och att ha biträde med sig. Varje aktieägare eller medlem har också rätt att vid stämman begära viktiga upplysningar från styrelsen eller den verkställande direktören.

Utgångspunkten är att de ärenden som ska behandlas på stämman ska finnas tydligt angivna i kallelsen till stämman. I annat fall får stämman normalt sett inte besluta i ärendet (se 7 kap. 24 och 26 §§ aktiebolagslagen samt 6 kap. 22 och 25 §§ lagen om ekonomiska föreningar). Det finns dock

ett flertal frågor som aktieägarna eller medlemmarna har rätt att få behandlade vid stämman även om de inte tagits upp i förväg. Det rör sig om åtgärder till skydd för en minoritet av ägarna eller medlemmarna, där det är tillräckligt att ägare till en tiondel av aktierna i bolaget respektive en tiondel av de röstberättigade i föreningen ställer sig bakom förslaget. Exempel på sådana ärenden är förslag om att en minoritets- eller medrevisor ska utses (9 kap. 9 § aktiebolagslagen respektive 8 kap. 9 § lagen om ekonomiska föreningar) eller att granskning genom en särskild granskare ska genomföras (10 kap. 21 och 22 §§ aktiebolagslagen respektive 9 kap. 1 och 2 §§ lagen om ekonomiska föreningar).

Om aktieägarna eller medlemmarna endast ges möjlighet att delta i stämman genom poströstning, kommer dessa rättigheter inte att kunna utövas direkt vid stämman. För att även andra aktieägare eller medlemmar än den eller de som har lagt fram ett förslag ska ha möjlighet att ta ställning till förslaget behöver ärendet därför tas upp redan i kallelsen till stämman och i det poströstningsformulär som ska tillhandahållas inför stämman. Detta bör framgå av lagtexten. Aktieägare eller medlemmar som vill få ett förslag om t.ex. minoritets- eller medrevisor eller särskild granskning behandlat på stämman, behöver alltså begära det skriftligen hos styrelsen i sådan tid att ärendet kan tas upp i kallelsen till stämman (jfr 7 kap. 16 § aktiebolagslagen och 6 kap. 15 § lagen om ekonomiska föreningar).

Ett särskilt problem som uppstår om stämman hålls helt utan fysisk närvaro och med enbart poströstning gäller aktieägarnas och medlemmarnas möjlighet att skjuta upp ärenden till en fortsatt stämma (se 7 kap. 14 § aktiebolagslagen och 6 kap. 13 § lagen om ekonomiska föreningar). Möjligheten att skjuta upp vissa centrala beslut, om fastställelse av resultat- och balansräkningar, om resultatdispositioner och om ansvarsfrihet för styrelseledamöterna och den verkställande direktören, utgör ett tvingande skydd för minoriteten och motiveras av att förhållandena bakom den framlagda årsredovisningen kan vara komplicerade och kräva en närmare undersökning än vad som varit möjligt under kallelsetiden (jfr prop. 1975:103 s. 396).

Till detta kommer att det blir omöjligt för aktieägarna respektive medlemmarna att yttra sig och argumentera i olika frågor samt att ta del av andra stämmodeltagares synpunkter, om stämman hålls med enbart poströstning. Stämmans funktion som mötes- och diskussionsforum urholkas därmed om den arrangeras på ett sådant sätt. Detta talar starkt för att det bör finnas en möjlighet för en minoritet av aktieägare eller medlemmar att få ärenden av alla slag uppskjutna till en fortsatt stämma där det går att delta i stämman på andra sätt än enbart genom poströstning. För att möjligheten att begära en fortsatt stämma ska kunna utövas i praktiken bör aktieägarna och medlemmarna i poströstningsformuläret ges möjlighet att ta ställning till om något eller några ärenden ska skjutas upp till en fortsatt stämma.

Andra frågor som behöver regleras är hur rätten att få upplysningar från styrelseledamöter och verkställande direktör ska utövas och hur resultatet av omröstningarna vid stämman ska redovisas. I författningskommentaren beskrivs närmare hur reglerna är tänkta att fungera (se avsnitt 9).

Utomstående närvaro

Utgångspunkten är att utomstående inte har rätt att närvara vid stämman. Om stämman beslutar det eller om det anges i bolagsordningen eller stadgarna, får emellertid även andra än aktieägarna respektive medlemmarna ges rätt att närvara (se 7 kap. 6 § aktiebolagslagen och 6 kap. 8 § lagen om ekonomiska föreningar). För att säkerställa att stämman kan hållas utan fysiskt deltagande behöver styrelsen därför ges rätt att besluta att inte heller utomstående ska ha rätt att närvara. Detta omfattar inte sådana funktionärer som enligt lag eller allmänna associationsrättsliga principer har rätt eller skyldighet att närvara, t.ex. revisorer, styrelseledamöter, särskild stämмоordförande, sekreterare m.fl.

I vissa bolag där staten äger mer än 50 procent av aktierna har det, bl.a. med anledning av ett tillkännagivande från riksdagen, angetts i bolagsordningen att riksdagsledamöter ska ha rätt att närvara vid stämman (se prop. 1980/81:22, bet. 1980/81:NU29, rskr. 1980/81:147). I sådana av staten majoritetsägda bolag får det förutsättas att styrelsen inte använder möjligheterna att hålla bolagsstämma med enbart poströstning som ett sätt att förhindra eller försvåra riksdagens insyn i bolaget.

6 Andra företagsformer

Förslag: Tillfälliga möjligheter att hålla stämma utan fysiskt sammanträde ska införas även för andra företag som tillämpar reglerna för aktiebolag eller ekonomiska föreningar, däribland företag på finansmarknaden.

Bedömning: Det behövs inte några särskilda regler för medlemsbanker, ideella föreningar eller samfällighetsföreningar.

Skälen för förslaget och bedömningen

Även andra företagsformer berörs av de tillfälliga möjligheterna

Genom hänvisningar i annan lagstiftning till de regler som gäller för aktiebolag och ekonomiska föreningar kommer möjligheten att hålla en stämma digitalt att vara tillgänglig även för ett flertal andra företagsformer, som t.ex. bankaktiebolag, kreditmarknadsbolag, kreditmarknadsföreningar och försäkringsaktiebolag. När det gäller ömsesidiga försäkringsbolag, försäkringsföreningar och tjänstepensionsföreningar finns det inte någon lagreglering som innebär att stämman måste hållas på en viss ort. När det gäller sparbanker medger lagstiftningen att stämman inte hålls på en bestämd plats inom verksamhetsområdet, om utomordentliga omständigheter föranleder det. Det behöver därför inte införas någon särskild reglering för att möjliggöra för sådana företag att under rådande omständigheter hålla stämman digitalt.

Även möjligheten att hålla en stämma med enbart poströstning blir tillgänglig för ett flertal andra företagsformer som tillämpar reglerna för aktiebolag eller ekonomiska föreningar. Det gäller t.ex. bankaktiebolag, kreditmarknadsbolag, kreditmarknadsföreningar och försäkringsaktiebolag. På grund av lagstiftningstekniken i vissa av lagarna på det finansi-

ella området krävs en särskild reglering för ömsesidiga försäkringsbolag, försäkringsföreningar och tjänstepensionsföreningar.

De två medlemsbanker som finns i Sverige kommer båda att ha hållit sina årsstämmor före det att förslagen kan träda i kraft. Detsamma torde gälla för flertalet sparbanker. Det finns därför inte något behov av ytterligare särreglering för dem.

Ideella föreningar och samfällighetsföreningar berörs inte

För ideella föreningar finns det inte någon lagreglering i fråga om när en föreningsstämma ska hållas eller om hur stämman ska genomföras. Även om vissa ideella föreningar måste beakta reglerna om att offentliggöra en årsredovisning en viss senaste tidpunkt, har alltså många ideella föreningar möjlighet att skjuta upp en planerad föreningsstämma till en senare tidpunkt. För ideella föreningar finns det inte heller några lagstadgade begränsningar i fråga om t.ex. möjligheterna till poströstning eller att delta vid stämman genom ombud. Både fullmaktsinsamling och poströstning kan alltså användas av ideella föreningar som vill minska antalet personligen närvarande på föreningsstämman, om det inte strider mot föreningens stadgar. För många ideella föreningar finns det också möjlighet att hålla stämman i pappersform, utan ett fysiskt möte, eller att hålla stämman helt digitalt eller i form av en s.k. hybridstämma.

Vidare bör eventuella begränsningar i stadgarna tolkas i ljuset av bl.a. vad avsikten med stadgebestämmelsen är, föreningens praxis och de rådande omständigheterna. Exempelvis är det inte självklart att en stadgebestämmelse som anger att stämman ska hållas på en viss ort utesluter att stämman hålls digitalt. På motsvarande sätt är det inte säkert att en bestämmelse i stadgarna om att stämman ska hållas en viss senaste tidpunkt hindrar styrelsen från att i den uppkomna situationen skjuta upp stämman till en senare tidpunkt. Ett sådant avsteg från den formalia som normalt ska iakttas innebär inte med nödvändighet att beslut vid den uppskjutna stämman blir ogiltiga, eftersom det sällan torde påverka de beslut som fattas vid stämman.

Styrelsen i en ideell förening har alltså redan stora möjligheter att bestämma hur stämman ska genomföras. Liksom för andra associationsformer är det vidare möjligt att frångå bestämmelser i stadgarna om t.ex. tid och plats för stämman om samtliga medlemmar samtycker till det. Några lagstiftningsåtgärder behövs mot denna bakgrund inte för ideella föreningar.

Inte heller för samfällighetsföreningar finns det några närmare föreskrifter i lag om hur föreningsstämman ska gå till. Som utgångspunkt är det därför upp till styrelsen att, på motsvarande sätt som i en ideell förening, bestämma på vilket sätt stämman ska genomföras. I många fall kan styrelsen t.ex. bestämma att stämman ska hållas genom elektronisk uppkoppling mellan medlemmarna.

7 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Förslag: De nya reglerna ska träda i kraft den 1 juni 2020.

Bedömning: Det behövs inte några övergångsbestämmelser.

Skälen för förslaget och bedömningen: Det är av stor betydelse att bolags- och föreningsstämmor i det rådande läget kan genomföras på ett sådant sätt att risken för smittspridning minskas. Eftersom de allra flesta aktiebolag och ekonomiska föreningar måste hålla sin årsstämma före den 30 juni 2020, behöver de nya reglerna träda i kraft så snart som möjligt. Om åtgärderna fördröjs riskerar de att förlora sin betydelse. Lagändringarna bör därför träda i kraft redan den 1 juni 2020.

De nya reglerna kan tillämpas på alla stämmor som hålls från och med ikraftträdandet. Det är alltså möjligt att redan före det datumet kalla till en stämma i enlighet med de nya reglerna, så länge stämman hålls tidigast den 1 juni 2020. Detta kräver inte några särskilda övergångsbestämmelser (jfr prop. 2019/20:143 s. 15 f.).

Eftersom lagen om tillfälliga undantag för att underlätta genomförandet av bolags- och föreningsstämmor upphör att gälla vid utgången av 2020, kommer de nya reglerna att kunna tillämpas på stämmor som hålls före den tidpunkten.

8 Konsekvenser

Konsekvenser för företag och enskilda

Förslagen underlättar för bl.a. aktiebolag och ekonomiska föreningar att genomföra bolags- och föreningsstämmor på ett sådant sätt att risken för spridning av det virus som orsakar covid-19 kan minimeras. Förslagen innebär att bolag och föreningar ges möjlighet att säkerställa att stämmorna kan genomföras utan risk för smittspridning och utan de omfattande arbetsinsatser och kostsamma arrangemang som annars kan krävas för att försäkra sig om att antalet deltagare hålls nere och smittspridningsrisken i stämmolokalen minimeras. En stämma som genomförs med enbart poströstning torde regelmässigt innebära stora besparingar för bolaget eller föreningen. Även en stämma som hålls genom elektronisk uppkoppling kan, i de fall det finns praktiska förutsättningar att genomföra stämman på det sättet, innebära kostnadsbesparingar för bolaget eller föreningen. Förslagen bedöms i de flesta fall begränsa bolagens och föreningarnas kostnader för att under rådande förhållanden arrangera och genomföra stämman.

Förslagen innebär en principiell inskränkning av aktieägarnas och föreningsmedlemmarnas rättigheter när det gäller att närvara vid stämman. I praktiken har emellertid såväl stämmomajoriteten som minoriteten fortfarande möjlighet att utöva sina rättigheter. Möjligheten att få till stånd en

fortsatt stämma med möjlighet att delta på något annat sätt än enbart genom poströstning, innebär ett särskilt minoritetsskydd.

Förslagen bedöms medföra ett behov av informationsinsatser från bl.a. näringslivs- och bostadsrättsorganisationer.

Konsekvenser för staten och kommunerna

Förslagen medför ett behov av informationsinsatser från Bolagsverket. Kostnaden för detta kan hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

Förslagen bedöms inte heller i övrigt medföra några större kostnader för myndigheterna. De får inga statsfinansiella konsekvenser.

Förslagen kan inte antas få några konsekvenser för det kommunala självstyret.

Övrigt

Förslagen får inga konsekvenser för jämställdheten mellan kvinnor och män.

Förslagen är väsentligen förenliga med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen. Av artikel 10.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/36/EG av den 11 juli 2007 om utnyttjande av vissa av aktieägares rättigheter i börsnoterade företag följer dock att aktieägarna i vissa publika aktiebolag ska ha rätt att utse en fysisk eller juridisk person till ombud, som kan närvara och rösta vid en bolagsstämma på aktieägarens vägnar samt att ombudet i sådant fall ska ha samma rättigheter att yttra sig och ställa frågor vid bolagsstämman som aktieägaren skulle ha haft. Förslaget i detta utkast till lagrådsremiss om bolagsstämma med enbart poströstning innebär att ett ombud för en aktieägare i vissa fall inte kommer att kunna närvara vid bolagsstämman. Under rådande förhållanden är detta tillfälliga avsteg från direktivets ordalydelse emellertid motiverat.

9 Författningskommentar

Förslaget till lag om ändring i lagen (2020:198) om tillfälliga undantag för att underlätta genomförandet av bolags- och föreningsstämmor

Lagens innehåll och syfte

1 §

Paragrafen anger lagens innehåll och syfte.

Första stycket ändras så att det framgår att lagen även innehåller tillfälliga undantag från vissa bestämmelser om deltagande i stämma i lagen om kollektiv förvaltning av upphovsrätt (jfr 25 och 26 §§).

Stämma genom elektronisk uppkoppling

Aktiebolag

14 §

Paragrafen gör det möjligt för styrelsen i ett aktiebolag att besluta att en bolagsstämma ska hållas genom elektronisk uppkoppling mellan aktieägarna. Övervägandena finns i avsnitt 4.

Första stycket utgör ett undantag dels från bestämmelsen i 7 kap. 15 § aktiebolagslagen om att stämman ska hållas på en viss ort (som huvudregel på den ort där styrelsen har sitt säte), dels från eventuella bestämmelser i bolagsordningen som hindrar att en stämma hålls enbart genom elektronisk uppkoppling mellan aktieägarna.

Med elektronisk uppkoppling avses alla former för behandling och överföring av data via ledningar, optisk teknik, radiovågor eller annan elektromagnetisk teknik. Ett bolag som genomför en stämma med stöd av denna paragraf kan t.ex. använda någon av de webbtjänster som är framtagna för digitala möten eller genomföra stämman som ett telefonmöte.

För en stämma som genomförs med elektronisk uppkoppling mellan aktieägarna gäller i huvudsak samma regler som för en stämma där aktieägarna närvarar i stämmolokalen. Vissa undantag framgår dock av paragrafens andra mening och av 15 §. Det är ytterst upp till bolagsstämman och dess ordförande att avgöra om stämman kan genomföras på ett betryggande sätt när det gäller t.ex. identifiering av aktieägare och ombud, den tekniska lösningens hållbarhet och omröstningsförfarandets pålitlighet.

I *andra stycket* anges att styrelsen får besluta att den som inte är aktieägare har rätt följa förhandlingarna vid stämman, om styrelsen bestämmer att stämman ska genomföras genom elektronisk uppkoppling mellan aktieägarna. Ett sådant beslut kan behöva fattas om det inte kan säkerställas att andra än aktieägarna inte har möjlighet att ta del av vad som förekommer vid stämman. Bestämmelsen utgör ett undantag från 7 kap. 6 och 55 §§ aktiebolagslagen, enligt vilka det är bolagsstämman som beslutar om stämman ska vara öppen för utomstående eller inte.

15 §

Av paragrafen framgår att aktieägarna före bolagsstämman ska kunna utöva sin rösträtt per post, om styrelsen beslutar enligt 14 § att stämman ska hållas genom elektronisk uppkoppling mellan aktieägarna. Övervägandena finns i avsnitt 4.

Med poströstning avses i paragrafen detsamma som i 7 kap. 4 a § aktiebolagslagen. De särskilda undantag från vissa bestämmelser om poströstning som anges i 3 § i denna lag är alltså inte tillämpliga vid en stämma som hålls genom elektronisk uppkoppling mellan aktieägarna. Det innebär bl.a. att bestämmelserna om kallelsens innehåll i 7 kap. 24 § tredje stycket aktiebolagslagen måste följas. Det krävs dock inte stöd i bolagsordningen för poströstning enligt den förevarande paragrafen.

Paragrafen är uppställd till skydd för aktieägarna. Den kan därmed frångås om samtliga aktieägare samtycker till det.

Andra företagsformer

16 §

Paragrafen gör det möjligt för styrelsen i en ekonomisk förening att besluta att en föreningsstämma ska hållas genom elektronisk uppkoppling mellan medlemmarna. Övervägandena finns i avsnitt 4.

Av *första stycket* framgår att paragrafen gäller för alla ekonomiska föreningar, inklusive bostadsrättsföreningar och kooperativa hyresrättsföreningar. Det *stycket* och *andra stycket* har en motsvarande innebörd som 14 §. För en kommentar, se den paragrafen.

Av *tredje stycket* framgår att möjligheten att hålla stämman enbart genom elektronisk uppkoppling även gäller för fullmäktigemöten och fullmäktige.

17 §

Av paragrafen framgår att medlemmarna eller fullmäktige före föreningsstämman respektive fullmäktigemötet ska kunna utöva sin rösträtt per post, om styrelsen beslutar enligt 16 § att stämman eller mötet ska hållas genom elektronisk uppkoppling. Övervägandena finns i avsnitt 4.

Paragrafen har en motsvarande innebörd som 15 §. För en kommentar, se den paragrafen.

Stämma med enbart poströstning i aktiebolag

18 §

Paragrafen gör det möjligt för styrelsen i ett aktiebolag att besluta att en bolagsstämma ska hållas utan rätt till närvaro för aktieägare, ombud och utomstående. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Ett beslut enligt denna paragraf innebär att stämman inte heller hålls med elektronisk uppkoppling mellan aktieägarna. Styrelsens beslut måste avse samtliga aktieägare. Det är således inte tillåtet att t.ex. låta vissa aktieägare delta i stämman i en stämmolokal medan andra utesluts från den möjligheten.

I 19–24 §§ finns bestämmelser som gäller när en stämma hålls utan rätt till närvaro enligt den förevarande paragrafen.

19 §

Av paragrafen framgår att aktiebolagslagens bestämmelser om bolagsstämma med vissa undantag gäller även för en stämma som hålls utan närvaro av aktieägare, ombud och utomstående efter ett beslut enligt 18 §. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Vilka undantag som gäller anges i 20–24 §§.

20 §

Av paragrafen framgår att aktieägarna före bolagsstämman ska kunna utöva sin rösträtt per post, om styrelsen beslutar enligt 18 § att stämman ska hållas utan närvaro av aktieägare, ombud och utomstående. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Med poströstning avses i paragrafen detsamma som i 7 kap. 4 a § aktiebolagslagen. De särskilda undantag från vissa bestämmelser om poströstning som anges i 3 § i denna lag är alltså inte tillämpliga vid en stämma som hålls genom elektronisk uppkoppling mellan aktieägarna. Det

innebär bl.a. att bestämmelserna om kallelsens innehåll i 7 kap. 24 § tredje stycket aktiebolagslagen måste följas. Det krävs dock inte stöd i bolagsordningen för poströstning enligt den förevarande paragrafen.

I paragrafen anges att en poströst ska ha kommit in till bolaget senast den sista helgfria vardagen närmast före stämman. Detta gäller oavsett vad som anges i bolagsordningen. En poströst som kommer in efter den angivna tidpunkten ska inte beaktas.

21 §

I paragrafen anges hur styrelsens och den verkställande direktörens upplysningsplikt gentemot aktieägarna ska utövas när bolagsstämman hålls utan närvaro av aktieägare, ombud och utomstående efter ett beslut enligt 18 §. Övervägandena finns i avsnitt 5.

En aktieägare ska enligt *första stycket* lämna in en skriftlig begäran om upplysningar senast två veckor före bolagsstämman. Detta utgör ett undantag från 7 kap. 32 § aktiebolagslagen.

Styrelsen och den verkställande direktören ska därefter enligt *andra stycket* lämna de begärda upplysningarna genom att hålla dem tillgängliga i skriftlig form hos bolaget för aktieägarna senast en vecka före stämman. Om bolaget har en webbplats ska upplysningarna hållas tillgängliga på den. Upplysningarna ska också skickas till den aktieägare som har begärt dem.

I övrigt gäller aktiebolagslagens bestämmelser om styrelsens och den verkställande direktörens upplysningsplikt, däribland bestämmelserna om upplysningar som kan medföra väsentlig skada för bolaget i 7 kap. 34 och 35 §§.

22 §

Paragrafen reglerar hur centrala delar av minoritetsskyddet för aktieägarna ska tillgodoses när bolagsstämman hålls utan närvaro av aktieägare, ombud och utomstående efter ett beslut enligt 18 §. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Bestämmelsen innebär att ett förslag om att utse en minoritetsrevisor, en auktoriserad revisor eller en särskild granskare bara får behandlas vid bolagsstämman om ärendet har tagits upp i kallelsen till stämman. Detsamma gäller en begäran om vinstutdelning av en aktieägarminoritet. En aktieägare som vill att något av dessa ärenden ska behandlas av stämman måste alltså lämna in en begäran om det till styrelsen i så god tid att ärendet kan tas upp i kallelsen.

Paragrafen utgör ett undantag från de bestämmelser i aktiebolagslagen som gör det möjligt att i vissa fall ta upp de angivna frågorna vid en stämma, även om de inte anges i kallelsen.

23 §

Paragrafen reglerar möjligheten att skjuta upp behandlingen av ett ärende på dagordningen till en fortsatt bolagsstämma när stämman hålls utan närvaro av aktieägare, ombud och utomstående efter ett beslut enligt 18 §. Övervägandena finns i avsnitt 5.

I *första stycket* anges att aktieägarna i det formulär för poströstning som bolaget tillhandahåller ska ges möjlighet att ta ställning till om beslut i något eller några av de ärenden som tas upp i förslaget till dagordning ska

anstå till en fortsatt stämma. Detta utgör ett tillägg i förhållande till vad som ska anges i formuläret enligt 7 kap. 4 a § andra stycket aktiebolagslagen.

Andra stycket innehåller ett särskilt minoritetsskydd. Enligt stycket räcker det att ägare till minst en tiondel av samtliga aktier i bolaget begär det för att beslut i ett ärende ska anstå till en fortsatt stämma. Detta gäller, till skillnad från 7 kap. 14 § aktiebolagslagen, oavsett vilket slags ärende det rör sig om.

Om behandlingen av ett ärende ska skjutas upp till en fortsatt stämma enligt detta stycke, ska styrelsen besluta när den fortsatta stämman ska hållas. De tidsgränser för vissa slags ärenden som anges i 7 kap. 14 § andra stycket aktiebolagslagen gäller även för en fortsatt stämma enligt den förevarande paragrafen.

Av *tredje stycket* framgår att en fortsatt bolagsstämma enligt den förevarande paragrafen inte får hållas enbart genom poströstning. Stämman kan däremot hållas med tillämpning av de andra tillfälliga undantag som anges i denna lag, t.ex. genom elektronisk uppkoppling mellan aktieägarna. Bestämmelsen är uppställd till skydd för aktieägarna. Den kan därmed frångås om aktieägarna samtycker till det.

24 §

Paragrafen reglerar hur utfallet av omröstningarna ska redovisas när stämman hålls utan närvaro av aktieägare, ombud och utomstående efter ett beslut enligt 18 §. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Paragrafen är utformad med förebild i 7 kap. 68 § andra stycket aktiebolagslagen (2005:551). Till skillnad från den bestämmelsen gäller den förevarande paragrafen oavsett om någon aktieägare begär en särskild redovisning eller inte. Stämmoprotokollet eller en bilaga till det ska alltså alltid innehålla de uppgifter som anges i paragrafen, om stämman hålls med enbart poströstning.

Stämma med enbart poströstning i andra företagsformer

25 §

Paragrafen gör det möjligt för styrelsen i en ekonomisk förening att besluta att en föreningsstämma eller ett fullmäktigemöte ska hållas utan rätt till närvaro för medlemmar, fullmäktige, ombud och utomstående. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Paragrafen har en motsvarande innebörd som 18 §. För en kommentar, se den paragrafen.

26 §

Av paragrafen framgår att bestämmelserna om föreningsstämma i lagen om ekonomiska föreningar och andra angivna lagar med vissa undantag gäller även för en stämma som hålls utan närvaro av medlemmar, ombud och utomstående efter ett beslut enligt 25 §. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Vilka undantag som gäller anges i 27–31 §§.

27 §

Av paragrafen framgår att medlemmarna före föreningsstämman ska kunna utöva sin rösträtt per post, om styrelsen beslutar enligt 25 § att stämman ska hållas utan närvaro av medlemmar, ombud och utomstående. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Paragrafen har en motsvarande innebörd som 20 §. För en kommentar, se den paragrafen.

28 §

I paragrafen anges hur styrelsens och den verkställande direktörens upplysningsplikt gentemot medlemmarna ska utövas när föreningsstämman hålls utan närvaro av medlemmar, ombud och utomstående efter ett beslut enligt 25 §. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Paragrafen har en motsvarande innebörd som 21 §. För en kommentar, se den paragrafen.

29 §

Paragrafen reglerar hur centrala delar av minoritetsskyddet för medlemmarna ska tillgodoses när föreningsstämman hålls utan närvaro av medlemmar, ombud och utomstående efter ett beslut enligt 25 §. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Paragrafen har en motsvarande innebörd som 22 §. För en kommentar, se den paragrafen.

30 §

Paragrafen reglerar möjligheten att skjuta upp behandlingen av ett ärende på stämman till en fortsatt föreningsstämma när stämman hålls utan närvaro av medlemmar, ombud och utomstående efter ett beslut enligt 25 §. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Paragrafen har en motsvarande innebörd som 23 §. För en kommentar, se den paragrafen.

31 §

Paragrafen reglerar hur utfallet av omröstningarna ska redovisas när föreningsstämman hålls utan närvaro av medlemmar, ombud och utomstående efter ett beslut enligt 25 §. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Paragrafen har en motsvarande innebörd som 24 §. För en kommentar, se den paragrafen.

32 §

Genom paragrafen görs lagens bestämmelser om stämma med enbart poströstning tillämpliga även på ömsesidiga försäkringsbolag, försäkringsföreningar och tjänstepensionsföreningar. Övervägandena finns i avsnitt 6.